

Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди (Україна)
Міжнародна Академія Прикладних наук в Ломжі (Республіка Польща)
Стамбульський університет (Турецька Республіка)
Вроцлавський університет (Республіка Польща)

«Актуальні проблеми приватного та публічного права»

**Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 94-річчю з дня народження члена-кореспондента
НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії,
Заслуженого діяча науки України, доктора юридичних наук,
професора Процевського О.І.**

31 березня 2023 року

м. Харків

Актуальні проблеми приватного та публічного права : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції присвяченої 94-річчю з дня народження члена-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І. (31 березня 2023 року). – Харків, 2023. – 624 с.

У матеріалах збірника представлені результати наукових досліджень вчених, присвячених актуальним проблемам приватного та публічного права.

Видання адресоване вченим, аспірантам, докторантам, викладачам закладів юридичної освіти, працівникам суду, адвокатури, органам юстиції, співробітникам Державної служби зайнятості України, практикуючим юристам, громадським діячам, профспілковим активістам, іншим особам, що цікавляться проблемами приватного та публічного права.

Матеріали конференції оприлюднені у електронному вигляді на сервері відкритого електронного архіву (репозитарію) Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди EKhNPUiR (електронний архів): <http://dspace.hnpu.edu.ua/> та на сайті факультету історії і права: faculty_history_law@hnpu.edu.ua у розділі «Наука».

Оргкомітет конференції не завжди поділяє думку учасників. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники та їх наукові керівники.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерела є обов'язковим.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ «ТРУДОВЕ ПРАВО, ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»

YAROSHENKO O. THE MAIN CHANGES IN LABOUR RELATIONS AND WORKING CONDITIONS UNDER MARTIAL LAW IN UKRAINE.....	14
БУРКА А.В., БОДНАРУК М.І. МОБІНГ: АНАЛІЗ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ.....	18
ГЕТЬМАНЦЕВА Н.Д. ПАРАДИГМА ТРУДОВОГО ПРАВА.....	21
КЛЕМПАРСЬКИЙ М.М. ЩОДО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІ НЕПОВНОЛІТНІХ.....	24
КОВАЛЕНКО О.О. ПРИНЦИП ЄДНОСТІ ТА ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ У ТРУДОВОМУ ПРАВІ ЯК СПОСІБ ЗАСТОСУВАННЯ ДІАЛЕКТИЧНОГО ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПІДХОДУ У ПИТАННЯХ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА МОЛОДІ НА ПРАЦЮ: МЕТОДОЛОГІЯ ПРОБЛЕМИ У ПЕРІОД ДІЇ РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ.....	27
КОЛЕСНИК Т.В. МОБІНГ: ФОРМУВАННЯ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ.....	30
МЕЛЬНИК К.Ю. ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ ПРАЦІВНИКА: ПРОБЛЕМИ ТЕРМІНОЛОГІЇ.....	33
МОСКАЛЕНКО О.В. ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ПРИЗУПИНЕННЯ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	37
ПОДОРОЖНІЙ Є.Ю. МІСЦЕ ТА ЗНАЧЕННЯ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ В МЕХАНІЗМІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	40
РИМ О.М. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ УКРАЇНЦІВ, ЯКІ КОРИСТУЮТЬСЯ ТИМЧАСОВИМ ЗАХИСТОМ В ЄС.....	42
СЕРЕДА О.Г. ДО ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ ПРАЦІВНИКА.....	44
ЧАНИШЕВА Г.І. КОЛЕКТИВНА УГОДА: ПИСЬМОВИЙ ДОКУМЕНТ ЧИ ПРАВОВИЙ АКТ?.....	47
ШАБАНОВ Р.І. ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ДІТЕЙ ВІД ЕКСПЛУАТАЦІЇ У СФЕРІ ПРАЦІ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	50
ЩЕРБИНА В.І. ІДЕОЛОГІЯ ТРУДОВОГО ПРАВА І ЯКІСТЬ ЗАКОНІВ ПРО ПРАЦЮ УКРАЇНИ.....	
АМЕЛІЧЕВА Л.П. ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА НЕОБХІДНИХ ПІДСТАВ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ.....	56
БОЖКО В.М. ПОГЛЯД НА ЗАКОНОПРОЄКТ «ПРО ПРАЦЮ» КРІЗЬ ПРИЗМУ ЙОГО ВІДПОВІДНОСТІ ПРАВУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	60
БУРАК В.Я. ДО ПИТАННЯ ПРО ПРАВОВІДНОСИНИ СУМІСНИЦТВА.....	64
ВАКАРЮК Л.В. РОЛЬ ЛОКАЛЬНИХ НОРМАТИВНИХ АКТІВ У ПРАВОВОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТИМУЛЮВАННЯ НАЙМАНОЇ ПРАЦІ.....	67
ПОЛЯНСЬКИЙ А.О., ШПАК Ю.Б. ПРОТИДІЯ МОБІНГУ: ОГЛЯД ВІТЧИЗНЯНОГО І МІЖНАРОДНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ПРАЦІВНИКІВ.....	70

ЖЕРНАКОВ В.В. ПОШУК ОПТИМАЛЬНОГО МЕХАНІЗМУ ДОГОВІРНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН У СФЕРІ ПРАЦІ: ЗДОБУТКИ Й ПРОБЛЕМИ	74
ВСТУХОВА І.А. ДО ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МОТИВАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ, В УСТАНОВАХ, ОРГАНІЗАЦІЯХ	79
ГОЦ-ЯКОВЛЄВА О.В. ГРОМАДСЬКІ ОПЛАЧУВАНІ РОБОТИ ЯК ДОДАТКОВЕ СТИМУЛЮВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ПРАЦІ	83
ЖДАН М.Д. ЩОДО ПРОБЛЕМАТИКИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ РОБОТИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ У КОНТЕКСТІ ВТІЛЕННЯ ПРИНЦИПУ СВОБОДИ ПРАЦІ	86
КОЗАК З.Я. ВСТУП УКРАЇНИ В ЄС: ДО ПИТАННЯ ПРО ПОРЯДОК ПЕРВИННОЇ ОЦІНКИ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ БЕЗПЕЧНИХ І ЗДОРОВИХ УМОВ ПРАЦІ	90
КРАВЦОВ Д.М. СПРОЩЕНИЙ РЕЖИМ РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН – АРГУМЕНТИ У ПІДТРИМКУ	93
ЛУЦЕНКО О.Є. ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ ПРАЦІВНИКІВ	97
ОРЛОВСЬКА І.Г. ПЕРІОД ВІДКЛЮЧЕННЯ ПРИ ДИСТАНЦІЙНІЙ РОБОТІ	99
ПОДОРОЖНІЙ А.Ю. ДО ХАРАКТЕРИСТИКИ ОКРЕМИХ ПРИНЦИПІВ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	102
ПРОГОНЮК Л.Ю. ФЕНОМЕНТ ПРИЗУПИНЕННЯ ДІЇ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ НА ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ	105
СВІЧКАРЬОВА Я.В. РОЛЬ ДЖОК'ЯКАРТСЬКИХ ПРИНЦИПІВ В ПИТАННЯХ НЕДОПУЩЕННЯ ДИСКРИМІНАЦІЇ У СФЕРІ ПРАЦІ.....	109
СМОЛЯРОВА М.Л. ВИДИ ПРАВОВИХ ПІЛЬГ ДЛЯ СТИМУЛЮВАННЯ РОБОТОДАВЦІВ	113
СТАСІВ О.В. ПСИХОЛОГІЧНО ЗДОРОВЕ РОБОЧЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК СКЛАДОВА БЕЗПЕЧНИХ ТА ЗДОРОВИХ УМОВ ПРАЦІ.....	116
ВАПНЯРЧУК Н.М. СПРАВЕДЛИВА ВІНАГОРОДА ДЛЯ ВЧЕНОГО ЯК СКЛАДОВА ГІДНИХ УМОВ ПРАЦІ	118
АНАТІЙЧУК В.В. ДЕФЕКТИ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА В ПРАВОВОМУ РЕГУЛЮВАННІ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН.....	121
ОДОВІЧЕНА Я.А. ДИСПОЗИТИВНІСТЬ В ТРУДОВОМУ ДОГОВОРІ З НЕФІКСОВАНИМ РОБОЧИМ ЧАСОМ	125
ГОЛОПИЧ Т.П. ОСОБЛИВОСТІ ТРУДОВИХ ПРАВОВІДНОСИН ГРОМАДЯН УКРАЇНИ ПІСЛЯ 24 ЛЮТОГО 2022 РОКУ В РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА.....	128
ОГІЄНКО І.В. ДО ПИТАННЯ АДАПТУВАННЯ ПОЛОЖЕНЬ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПРАЦЮ ДО ЗАКОНОДАВСТВА І СТАНДАРТІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У СОЦІАЛЬНО – ТРУДОВІЙ СФЕРІ.....	130
ПАРПАН Т.В. НАПРАВЛЕННЯ ПРАЦІВНИКА НА РОБОТУ ДО ІНШОГО РОБОТОДАВЦЯ ЯК СПОСІБ ЗБЕРЕЖЕННЯ РОБОТИ ПРАЦІВНИКУ.....	133
КУРЕПІН В.М. ОСОБЛИВОСТІ ОБМЕЖЕННЯ ТРУДОВИХ ПРАВ ПРАЦІВНИКІВ ОСВІТИ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО ЧАСУ	135

KNARCHENKO V.O., BOHATYROVA M.O. CONCERNING THE MAIN ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF LABOR RELATIONS OF EMPLOYEES AND EMPLOYERS IN THE CONDITIONS OF WAR	139
ВАПНЯРЧУК Б.В. ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	141
ВЛАСЕНКО М.В. ДОТРИМАННЯ СУДДЯМИ ПРАВИЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА	144
ДЕГТЯРЬОВА В.О. ЩОДО ПРОБЛЕМНИХ ПИТАНЬ ОПЛАТИ ПРАЦІ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ	147
КУЧКО А.В. ЩОДО ПИТАННЯ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ СТАНДАРТІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НЕДОПУЩЕННЯ ДИСКРИМІНАЦІЇ У ЦАРИНІ ПРАЦІ	150
ЛЯШЕНКО Е.І. ТРАНСФОРМАЦІЯ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВА НА ПРАЦЮ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	153
МАНЖАК Б.С. ДО ПИТАННЯ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	156
НОВІЧЕНКО Н.В. НОВЕЛИ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО МОБІНГУ І ДИСКРИМІНАЦІЇ: ПРОБЛЕМИ ЯКІСНОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ.....	158
ПАНАСКО Ю.І. НОВЕЛИ КЗПП УКРАЇНИ ЩОДО ВІДШКОДУВАННЯ РОБОТОДАВЦЕМ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ ПРАЦІВНИКУ: КРИТИЧНИЙ ПОГЛЯД З ТОЧКИ ЗОРУ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ СПРАВЕДЛИВОСТІ.....	161
СІРОТОВ О.А. ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ГАРАНТІЙ ПРИ ВІДХИЛЕННІ ВСТАНОВЛЕНИХ НОРМ РОБОЧОГО ЧАСУ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ	163
ТЕЛІЧЕНКО А.В. ГАРМОНІЗАЦІЯ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ЯК УМОВА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	165
ФАТЄЄВ Я.В. НОВЕЛИ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПРАЦЮ ЩОДО ПЕРЕМІЩЕННЯ ПРАЦІВНИКА НА ІНШЕ РОБОЧЕ МІСЦЕ: ЧИ ДОДАЮТЬ ВОНИ ЯКІСНОСТІ ПРАВОВОМУ РЕГУЛЮВАННЮ ПРАЦІ?	169
АГАПІНА А.О. ПРАВОВІ ОСНОВИ ДЛЯ ЗАПРОВАДЖЕННЯ «ГОНОРАРУ УСПІХУ» АДВОКАТА У ПРАВОВІЙ ДІЙСНОСТІ УКРАЇНИ	171
АНДРЕЄВА Ю.С. СОЦІАЛЬНИЙ ДІАЛОГ ЯК МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ.....	174
ВЛАД Е.А. ОБМЕЖЕННЯ ОПЛАТИ ПРАЦІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	177
ЛЮЩЕНКО А.С. ЩОДО СУЧАСНОГО СТАНУ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МАТЕРІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКА	179
КУКУЮК М.А. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ДОГОВОРУ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ ПІДПРИЄМТСТВА ЯК ЄДИНОГО МАЙНОВОГО КОМПЛЕКСУ	181
НІЧПОРЕНКО Д.О. ЩОДО ДИНАМІКИ ПРЕДМЕТУ ТРУДОВОГО ПРАВА	185
ПОДА Р. ПРОБЛЕМИ ВІДШКОДУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ.....	187

СЕРПАК О.В. ЩОДО СПІВВІДНОШЕННЯ СТАТУСУ БЕЗРОБІТНОГО ЗІ СТАТУСАМИ ПРАЦЕЗДАТНОЇ ОСОБИ ТА ОСОБИ ПРАЦЕЗДАТНОГО ВІКУ	189
СОЛОМОНОВА К.О. НОВЕЛИ ВОЄННОГО ЧАСУ В ГЛАВІ ІІІ КОДЕКСУ ЗАКОНІВ ПРО ПРАЦЮ УКРАЇНИ	193
EMIR IRAZ. WHAT IS AN EMPLOYMENT CONTRACT AND IS THERE A FORM REQUIREMENT	195
ILKER KURACH. THE CONCEPT OF TURKISH LABOR LAW FOR 2022-2023	197
ЩЕРБАКОВ В.В. ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ АДВОКАТІВ В УКРАЇНІ	200
КУЧМА О.Л. ПРАВО ПРАЦІВНИКА-СУМІСНИКА НА ДОПОМОГУ ПО ТИМЧАСОВІЙ НЕПРАЦЕЗДАТНОСТІ.....	201
СИНЧУК С.М. СОЦІАЛЬНЕ ЖИТЛО ЯК СКЛАДОВА ДОСТАТНЬОГО ЖИТТЄВОГО РІВНЯ ГРОМАДЯН В УКРАЇНІ:ДО ПИТАННЯ ДЕРЖАВНИХ РЕФОРМ.....	204
МАЛЮГА Л.Ю. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ДІТЕЙ.....	207
КНЯЗЬКОВА Л.М. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВА НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЖИТЛОМ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ, ЯКІ ЗАХИЩАЛИ СУВЕРЕНІТЕТ, НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ТА ТЕРІТОРІАЛЬНУ ЦІЛІСНІСТЬ УКРАЇНИ	211
СПРИНДИС С.І., ПРОТОПОПОВА Я.С. СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ДІТЕЙ-СИРИТ І ДІТЕЙ, ЩО ЗАЛИШИЛИСЯ БЕЗ ПІКЛУВАННЯ БАТЬКІВ, ЯК ГАРАНТ ГІДНОГО МАЙБУТНЬОГО.....	214
ТРУНОВА Г.А. ЗМІНИ НА РИНКУ ПРАЦІ ЯК НОВІ ВИКЛИКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ.....	217
БУК М.О. СОЦІАЛЬНІ ПІЛЬГИ ДЛЯ ДІТЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ ВНАСЛІДОК ВІЙНИ: ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ	220
ГІРНИК О.О. ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ НОРМ У СУДОВИХ СПОРАХ З ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ ТА ПРИРІВНЯНИМИ ДО НИХ ОСОБАМИ	223
БЕЛУГА Ю.М. ПРОБЛЕМИ ЦІЛЬОВОГО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ДИТИНИ В УМОВАХ ВОЄННИХ ДІЙ ТА ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ В УКРАЇНІ.....	226
БІСІК С., ЮРЧЕНКО Я. СИСТЕМА УКРАЇНСЬКОГО СОЦІАЛЬНО- ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ	230
КОСТЮК Ю.В. ДОСВІД НІМЕЧЧИНИ У ПРАВОВОМУ РЕГУЛЮВАНІ РЕАБІЛІТАЦІЇ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ	233
МУСІЮК Т.В. СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ СИРОТИ ТА ДИТИНИ, ПОЗБАВЛЕНОЇ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ	237
ПОЛЯНСЬКИЙ А.П. ФІЗИЧНА БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ ПРОСТОРУ В УКРАЇНІ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЕФЕКТИВНОГО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ	240
СТЕЦЬКІВ М.Б. ПІДЗАКОННЕ НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗВІЛЬНЕНИХ З ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ ТА ОСІБ, ПРИРІВНЯНИХ ДО НИХ	244

ЦИГАНОК В.М. СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА ЧЛЕНІВ ЇХ СІМЕЙ В УКРАЇНІ: СЬОГОДЕННЯ

СЕКЦІЯ «ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА. ФІЛОСОФІЯ ПРАВА. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО. МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО»

БОНДАРЕНКО О.С. СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ СУДДІВ.....	251
КІРІН Р.С. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУБРЕГІОНАЛЬНОЇ РЕФОРМИ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ УКРАЇНИ	254
ВАСИЛЬЄВ С.В. МІСЦЕ ПРАВОВОЇ ДОКТРИНИ У НАЦІОНАЛЬНІЙ ПРАВАЗАСТОСОВНІЙ ПРАКТИЦІ	257
КРАВЧУК С.Й. МЕХАНІЗМИ ПІДВИЩЕННЯ ПРАВОСВІДОМОСТІ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ В ПЕРІОД ВОЄННОЇ АГРЕСІЇ РФ.....	261
ПИСЬМЕННА О.П., СОБОЛЄВА А.А. ЯВИЩЕ ПРАВОВОГО НІГІЛІЗМУ В КОНТЕКСТІ ДЕФОРМАЦІЇ ПРАВОСВІДОМОСТІ ЛЮДИНИ	265
МЕДВІДЬ Ф.М., ПАВЛЮК В.В., ФІЛІМОНОВА А.С. ФІЛОСОФІЯ ПРАВА В СИСТЕМІ ФІЛОСОФІЇ І ЮРИСПРУДЕНЦІЇ	269
ГОРБАНЬ О.В. СПІВВІДНОШЕННЯ ПРИВАТНОГО ТА ПУБЛІЧНОГО ПРАВА КРІЗЬ ПРИЗМУ АНТРОПОЛОГІЇ ПРАВА	273
ЛУКАЧ У.Р. ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ І ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ	274
КУБРАК О.В. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОВІДНОСИН ПРАВА ТА КУЛЬТУРИ	277
ШАПІРКО В.Г. ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ	280
ЩЕДРІН Р.А. МЕДІАЦІЯ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ	282
СІНГАЄВСЬКА О.І. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СПЛАТИ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ПІД ЧАС ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ	286

СЕКЦІЯ «ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА СІМЕЙНЕ ПРАВО. ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС. ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО ТА ГОСПОДАРСЬКИЙ ПРОЦЕС. ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ»

ВАВЖЕНЧУК С.Я. ДО ПИТАННЯ РЕГЛАМЕНТАРНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ІНСТИТУТУ НЕДІЙСНОСТІ УГОД В ТРУДОВОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ	291
ВАТРАС В.А. ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ПРИНЦИПІВ СІМЕЙНОГО ПРАВА: НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД.....	293
ЗАЙКА Ю.О. ЗАСТОСУВАННЯ АНАЛОГІЇ ЗАКОНУ У СПАДКОВОМУ ПРАВІ.....	297
НІКОЛЕНКО Л.М. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТУРИСТИЧНИХ ОПЕРАТОРІВ ТА ТУРИСТИЧНИХ АГЕНТІВ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ	300

ШТЕФАН О.О. ПРАВОВІ НАСЛІДКИ ПОРУШЕННЯ ДОГОВОРІВ У СФЕРІ АВТОРСЬКОГО ПРАВА.....	302
ЧЕРНЕГА В.М. НОРМИ-ДЕФІНІЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО АКЦІОНЕРНОГО ПРАВА	305
ШТЕФАН А.С. УБЛІЧНА ЛІЦЕНЗІЯ НА ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ АВТОРСЬКОГО ПРАВА І СУМІЖНИХ ПРАВ	308
БОГДАНЕЦЬ А.В. ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ПРАВ УЧАСНИКІВ ДОГОВІРНИХ ВІДНОСИН	311
ВАСИЛИНА Н.В., ШИКІР Д.О. НЕПРИПУСТИМІСТЬ ЗЛОВЖИВАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИМИ ПРАВАМИ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ: ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ	315
ГАВРІК Р.О. СПОСОБИ ЗАХИСТУ СІМЕЙНИХ ПРАВ ДИТИНИ ОРГАНАМИ ОПІКИ ТА ПІКЛУВАННЯ	318
ГАЛКЕВИЧ С.В. КОМПЕНСАЦІЙНА ФУНКЦІЯ ДЕЛІКТНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ	322
ГЕТМАНЦЕВ О.В. ПРАВО НА ЗАХИСТ У «СПРАВЕДЛИВОМУ» ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ.....	325
КОЧИНА О.С. ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ НОТАРІАТУ В УКРАЇНІ.....	328
ЛИСЯК О.І. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗМЕЖУВАННЯ АНТИКОНКУРЕНТНИХ УЗГОДЖЕНИХ ДІЙ	332
МЕЛЕХ Л.В. ВІДМІННІСТЬ ВІДЗИВУ НА ПОЗОВНУ ЗАЯВУ ВІД ЗУСТРІЧНОГО ПОЗОВУ	335
ЛУК'ЯНЧИКОВ О.М. КРИТЕРІЇ, ЯКИМ МАЮТЬ ВІДПОВІДАТИ ДОКАЗИ, У ЦИВІЛЬНОМУ ТА ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРОЦЕСАХ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ПРАКТИКИ ВЕРХОВНОГО СУДУ.....	338
ПОНОМАРЕНКО О.М. РЕЄСТРОВАНІ ПАРТНЕРСТВА: ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ	342
ПРОЦЬКІВ Н.М. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ПІДПИСУ	345
СОФІЮК Т.О. ПРАВО МИТЦЯ НА ІНФОРМАЦІЮ ПРО ОСОБИСТЕ ЖИТТЯ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ	348
ТОПОРКОВА М.М. ПОРЯДОК ПОВЕРНЕННЯ ДИТИНИ, ЯКУ НЕЗАКОННО ВИВЕЗЛИ ЗА КОРДОН	352
ГЕТМАНЦЕВ М.О. СПІВВІДНОШЕННЯ ІМПЕРАТИВНОГО І ДИСПОЗИТИВНОГО У МЕТОДІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЦИВІЛЬНИХ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ВІДНОСИН.....	356
SANCHENKO A.Y. HUMAN RIGHTS AND MARKET ECONOMY FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT: THE EUROPEAN UNION APPROACH AND BENCHMARKS FOR UKRAINE	359
ТОЛКАЧОВА І.А., ГЕДЗУН М.А. ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ СУДОВОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ	363
УЛІТІНА О.В. ТВІР ЯК КАТЕГОРІЯ АВТОРСЬКОГО ПРАВА	365
ЦИРКУНЕНКО О.В. ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО СУДОЧИНСТВА ЯК ВИКЛИК СЬОГОДЕННЯ	367
МЕШКОВА К.О. ПИТАННЯ ПРАВОВОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ КОМПЕНСАЦІЇ ЗА ЗРУЙНОВАНЕ АБО ПОШКОДЖЕНЕ ЖИТЛО ВНАСЛІДОК БОЙОВИХ ДІЙ. ЖИТЛОВИЙ СЕРТИФІКАТ	370

БОРСУК В.О. ПРАВОВІ НАСЛІДКИ ПОЗБАВЛЕННЯ БАТЬКІВСЬКИХ ПРАВ ДЛЯ ДИТИНИ ТА ІНШИХ ЧЛЕНІВ СІМ'Ї ОСОБИ, ПОЗБАВЛЕНОЇ БАТЬКІВСЬКИХ ПРАВ	372
ГЕЛАШВІЛІ А.Г. ЮРИДИЧНІ ГАРАНТІЇ ПРАВА ДИТИНИ НА ДОСТАНІЙ РІВЕНЬ ЖИТТЯ ПРИ УКЛАДАННІ БАТЬКАМИ ПРАВОЧИНІВ ЩОДО РОЗПОРЯДЖЕННЯ МАЙНОМ.....	375
ЖИЛЕНКО Х. ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ЧЛЕНІВ СІМ'Ї ПРИ ПРИЗНАЧЕННІ ОДНОРАЗОВОЇ ГРОШОВОЇ ДОПОМОГИ У ЗВ'ЯЗКУ З ЗАГИБЕЛЛЮ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ	378
ПАВЛОВА А.С. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗПОДІЛУ МАЙНА ПОДРУЖЖЯ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ ОКРЕМИХ ДЕРЖАВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	382
ЦЬОМРА В.Ю. СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «ЮРИДИЧНА ОСОБА» ТА «ПРАВСУБ'ЄКТНІСТЬ».....	385
БЕЗУГЛА О.А. ВРАХУВАННЯ ДУМКИ ДИТИНИ ПРИ ВИРІШЕННІ ПИТАНЬ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ОСОБИСТО ДИТИНИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ	389
БЕСПАЛОВА С.С. ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ЕВТАНАЗІЇ: ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ.....	392
БОСЮК О.М. СВОБОДА СЛОВА ТА ЇЇ МЕЖІ: АНАЛІЗ ПРАКТИКИ ЄСПЛ ТА ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ	396
ВАСИЛЬЧЕНКО С.С. ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ ЗАХИСТУ ПРАВ НЕПОВНОЛІТНЬОЇ ОСОБИ ПРИ РЕЄСТРАЦІЇ ШЛЮБУ.....	399
ГУБАРЕНКО К.О. АЛЕАТОРНИЙ ХАРАКТЕР ДОГОВОРУ ДОВІЧНОГО УТРИМАННЯ.....	402
ДЕМЧЕНКО М.О. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕХАНІЗМУ РЕАЛІЗАЦІЇ НОРМ ІНСТИТУТУ ОПІКИ ТА ПІКЛУВАННЯ У СУЧАСНОМУ ЦИВІЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ.....	404
ІСАДКОВА О.Г. ТРАНСКОРДОННІ ШЛЮБИ: ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ КОЛІЗІЙНИХ НОРМ.....	408
КУДРИК І.В. ПІДСТАВИ РОЗІРВАННЯ ДОГОВОРУ НАЙМУ.....	410
ЛІКСМАН В.Ю. ЗМІНИ У ЦИВІЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	413
ЛУКІЯН Д.А. УЧАСТЬ У РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ВИХОВАННЯ ДИТИНИ БАБИ ТА ДІДА.....	416
ПАРАЙКО М.І. ЗАПОБІГАННЯ МОБІНГУ У ТРУДОВИХ ВІДНОСИНАХ	418

СЕКЦІЯ «КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО. КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО. КРИМІНАЛІСТИКА. КРИМІНОЛОГІЯ. КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО»

ГОЛІНА В.В. БЕЗПЕКА У СФЕРІ ДОРОЖНЬОГО РУХУ В УКРАЇНІ: ІЛЮЗІЇ І РЕАЛЬНІСТЬ	422
КАЛЄНІЧЕНКО Л.І. КЛАСИФІКАЦІЯ ПОВНОВАЖЕНЬ НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ	425
СЛИНЬКО Д.В. КЛАСИФІКАЦІЯ ПРАВ, ЯКИМИ НАДІЛЕНО НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ	428
ЯЩЕНКО А.М. ДО ПИТАННЯ ПРО ОБМЕЖЕННЯ, ОБТЯЖЕННЯ АБО ЗАБОРОНИ, ОБМУМОВЛЕНІ СУДИМІСТЮ ЗА ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОСТУПКІВ	431
ВОРОЖБИТ-ГОРБАТЮК В.В. ВИКЛИКИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ У НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ПОЛЕ УКРАЇНИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ОСВІТУ НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ В УМОВАХ ОБМЕЖЕННЯ/ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ....	435
ПАЩЕНКО О.О. КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧА ПОЛІТИКА ТА ПОЛІТИКА БОРОТЬБИ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ	439
ВАПСВА Ю.А. КОРУПЦІЙНІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ: ВІДПОВІДАЛЬНОСТЬ ТА ПОКАРАННЯ.....	442
ДРОЗДОВА О.В. ТАЄМНИЦЯ ТЕЛЕФОННИХ РОЗМОВ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД.....	446
ДУФЕНЮК О.М. ТЕОРЕТИЧНІ УЯВЛЕННЯ ПРО БАЛАНС У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: ОСОБИСТІСНИЙ РІВЕНЬ.....	451
ДУЮНОВА Т.В. ДОВІЧНЕ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ	453
КОРАБЕЛЬ М.Г. ВОЄННИЙ СТАН ЯК КВАЛІФІКУЮЧА ОЗНАКА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ	456
ПАВЛЕНКО Т.А. ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ЯК ОДИН З НАПРЯМІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	458
ПИВОВАРОВ В.В. НАПРЯМИ СПІВПРАЦІ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ, НАУКОВИХ УСТАНОВ З ЦЕНТРАМИ ПРОБАЦІЇ	462
ПЛОТНІКОВА А.В. КОЛАБОРАЦІОНІЗМ ЧИ ДЕРЖАВНА ЗРАДА?	464
ШИНКАРЬОВ Ю.В. ЩОДО ОЗНАКИ ПУБЛІЧНОСТІ ДІЙ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ ДИСПОЗИЦІЄЮ СТ. 436-2 КК УКРАЇНИ	467
КАЛІНІНА А.В. SMART БЕЗПЕКА АВТОШЛЯХІВ В УКРАЇНІ ЯК ЕЛЕМЕНТ КРИМІНОЛОГІЧНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ	469
МАЛЕНКО О. В. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ПІДОЗРЮВАНОВОГО У ВЧИНЕННІ ОСОБЛИВО ТЯЖКОГО КОРУПЦІЙНОГО ЗЛОЧИНУ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ЗАПОБІЖНОГО ЗАХОДУ	472
СУКМАНОВСЬКА Л.М. ОРГАНИ МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ ЯК СУБ'ЄКТИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ	476
БАРАНОВСЬКА Т.В. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ (ЗА КРИМІНАЛЬНИМ КОДЕКСОМ УСРР 1922 ТА 1927 РР.): ПОРІВНЯЛЬНИЙ АСПЕКТ	479

БЕЛЯЄВ І.С. ЩОДО СУСПІЛЬНОЇ НЕБЕЗПЕЧНОСТІ ДЕЯКИХ ПРОЯВІВ КОЛАБОРАЦІОНІЗМУ	482
ГРЕСЬ А.В. ВЧИНЕННЯ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	486
ЖУРАВЛЬОВ М.С. ЩОДО ПИТАННЯ ВІДМЕЖУВАННЯ ПОНЯТЬ «ВОЄННИЙ СТАН» ЯК КВАЛІФІКУЮЧОЇ ОЗНАКИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ.425 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ ТА «СТАН ВІЙНИ».....	490
КОНОВАЛЬЧИК Є.О. ЩОДО ПОКАРАННЯ ЗА УМИСНЕ УБИВСТВО МАТИР'Ю СВОЄЇ НОВОНАРОДЖЕНОЇ ДИТИНИ	492
ЛАВРОНЕНКО А.В. АКТУАЛЬНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ ВІЙСЬКОВИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	495
ПАВЛЕНКО В.С. ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ ЗВОРОТ «ВОР В ЗАКОНІ»	497
ПІСНИЙ В.І. ХАРАКТЕРИСТИКА ОБСТАНОВКИ ВЧИНЕННЯ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЯ) МАЙНА, ОДЕРЖАНОГО СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ У ВИГЛЯДІ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ.....	499
СЕМЕНОВИХ О.С. ДО ПИТАННЯ ПРО БЕЗПОСЕРЕДНІЙ ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 210 КК УКРАЇНИ	502
СУВОРОВА А.О. ОТРИМАННЯ ЗРАЗКІВ ДЛЯ ЕКСПЕРТИЗИ У НЕПОВНОЛІТНІХ ПОТЕРПІЛИХ З ВАДАМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ	506
БЕЗУГЛА О.А. ОКРЕМІ ПИТАННЯ МЕТИ ПОКАРАННЯ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ.....	510
ЖУК П.В. АНАЛІЗ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТОРОНИ ЗЛОЧИНІВ ВЧИНЕНИХ ВІЙСЬКОВИМИ РФ У ЧЕРНІГІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ	512
ІЛЬЧЕНКО І.П. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИ КРАДІЯ.....	517

СЕКЦІЯ «АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО. МИТНЕ ТА ПОДАТКОВЕ ПРАВО. ФІНАНСОВЕ ПРАВО»

ІВАНОВА Г.С. КРИТЕРІЇ ВИЗНАЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ В ГАЛУЗІ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ЯК КРИТИЧНО ВАЖЛИВИХ ПІДПРИЄМСТВ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	521
ГОЛОВАНЬ Т.Г. КОНЦЕПТ «КОРУПЦІЙНІ РИЗИКИ» В КОНТЕКСТІ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ	524
ФОМІЧОВ К.С. ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ	528
БРУЛЕВИЧ В.В. ОСОБЛИВОСТІ ЗОСТОСУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ	531
САМБОР М.А. АДМІНІСТРАТИВНЕ ЗАТРИМАННЯ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПІДГРУНТЯ	534

ТАНАСЕВИЧ О.В. САНКЦІЯ У ВИДІ СТЯГНЕННЯ АКТИВІВ У ДОХІД ДЕРЖАВИ: АСПЕКТ ЇЇ ПРОПОРЦІЙНОСТІ (СПІВМІРНОСТІ) ЯК ВИДУ ВТРУЧАННЯ У ПРАВО ВІЛЬНО ВОЛОДІТИ МАЙНОМ В УМОВАХ ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ.....	537
ТОЛКАЧОВА І.А., ОСТАП'ЮК А.В. РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	542
ШЕВЧЕНКО О.В. ДИНАМІКА ВИДАТКІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЗА ФУНКЦІОНАЛЬНОЮ КЛАСИФІКАЦІЄЮ.....	545
ВАСІЛЬЄВА В.А. LEGAL REGULATION OF VIRTUAL ASSETS IN UKRAINE	549
ГАПОН В.О. ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	551
САВИЦЬКА Н.В. СУТНІСТНІ ЕЛЕМЕНТИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ СУДУ: ДОКТРИНАЛЬНИЙ АСПЕКТ	553
БОЛОТІНА М.М. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ АУДИТОРСЬКОЇ СЛУЖБИ ЯК ОРГАНУ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ	555
БОНДАРЬ В.П. АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ПОРЯДКУ ПРОВЕДЕННЯ МЕДИКО-СОЦІАЛЬНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ.....	559
БОЧАРОВ Н. ПИТАННЯ ОПОДАТКУВАННЯ ХАБАРІВ ТА НЕЗАКОННИХ ПОДАРУНКІВ.....	563
КОСТИШИНА Р.Л. ПРОБЛЕМАТИКА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРОЦЕС»	565
МИКОЛЮК Н.В. БЮДЖЕТНІ ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	568
РУЖИЦЬКА А.С. ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ ДОКАЗІВ У АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ	571
СІНГАЄВСЬКА О.І. ПРАВО НА ПРИТУЛОК ПІД ЧАС ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ: ОСОБЛИВОСТІ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ.....	574

СЕКЦІЯ «ЕКОЛОГІЧНЕ, ЗЕМЕЛЬНЕ ТА АГРАРНЕ ПРАВО»

ШУЛЬГА А.М. ДЕГРАДАЦІЮ ЗЕМЕЛЬ І ҐРУНТІВ ЯК СУСПІЛЬНО НЕБЕЗПЕЧНИЙ НАСЛІДОК КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ДОВКІЛЛЯ	579
ШУЛЬГА М.В. ПРАВОВА ОХОРОНА ҐРУНТІВ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ	582
НЕЧИТАЙЛЕНКО А.О., НЕЧИТАЙЛЕНКО В.А. ОСОБЛИВОСТІ ЕКОЛОГІЧНОГО КОНТРОЛЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	585
ЯЦЕНКО Т.П. ЕКОЛОГІЧНІ ЗМІНИ В УКРАЇНІ ТА ЇХ НАСЛІДКИ.....	589
БЕВЗ О.В. ІНТЕГРОВАНІЙ ДОВКІЛЬНИЙ ДОЗВІЛ: НА ШЛЯХУ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ДИРЕКТИВИ ПРО ПРОМИСЛОВЕ ЗАБРУДНЕННЯ.....	591
ЧИРИК А.О. ДО ПИТАННЯ ПРО ПУБЛІЧНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН	595

СЕКЦІЯ «МІЖНАРОДНЕ ТА ЄВРОПЕЙСЬКЕ ПРАВО»

ДРАКОХРУСТ Т.В., ГАРАСИМІВ В.М. БЕЗПЕКА ТА МІГРАЦІЯ В ЄС	599
МЕЛЕХ Б.В. ЗНАЧЕННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ДЕКЛАРАЦІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ У МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ	601
ТИЩЕНКО Ю.В. ПРАВОВІ НАСЛІДКИ ВИХОДУ УКРАЇНИ З МІНСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ 1993 РОКУ ЩОДО ПИТАНЬ ВИЗНАННЯ ДІЙСНОСТІ ДОКУМЕНТІВ	604
ВОЛЧЕНКО Н.В. ПРИНЦИПИ МІЖНАРОДНОГО ПУБЛІЧНОГО ПРАВА В КОНТЕКСТІ АГРЕСІЇ РФ	607
ЗВЕРЄВА К.С., СТАРИКОВСЬКА А.С. РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ ЧИ ФОНДОВИЙ РИНОК?	610
КУЯН М.В. ПИТАННЯ МІСЦЯ І РОЛІ ІНСТИТУТУ ПРАВОНАСТУПНИЦТВА В ПРАВІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	613
ГРАБАЗЕЙ А.І. ВИЗНАЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОСТІ ТНК В АСПЕКТІ ЗАСТОСУВАННЯ САНКЦІЙ	616
ОХРИМЕНКО В. ПРАВОВИЙ СТАТУС БІЖЕНЦІВ ТА ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ У МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ	620

Галкевич Сергій Вікторович,
доцент кафедри приватного права,
Чернівецького національного університету
імені Ю. Федьковича,
кандидат юридичних наук, доцент
e-mail: s.halkevych@chnu.edu.ua

КОМПЕНСАЦІЙНА ФУНКЦІЯ ДЕЛІКТНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Важливою рисою деліктних зобов'язань є те, що вони виконують, насамперед, компенсаційну (правовідновну) функцію, яка досягається шляхом правового забезпечення відшкодування потерпілій особі шкоди, що виникла у неї внаслідок дій правопорушника. Деліктні зобов'язання виникають тоді, коли завдана шкода не була наслідком невиконання або неналежного виконання існуючого зобов'язання [1, с. 290]. У цьому випадку відповідальність не доповнює, не «супроводжує» якесь інше зобов'язання, як приклад при договірній відповідальності, вона складає зміст обов'язку правопорушника в зобов'язанні, що виникло внаслідок завдання шкоди.

Відшкодування шкоди – це універсальна категорія цивільного права. Поняття шкоди та збитків (рим. *damnum* – майнова шкода, втрата) історично походять ще з часів римського приватного права. Римські юристи, розглядаючи шкоду як сам делікт, зауважували: «*Noxia autem est ipsum delictum*», тобто «відсутність шкоди означає відсутність самого делікту», відповідно й відсутність деліктного зобов'язання.

Законодавець у Цивільному кодексі України (ЦК України) не розкриває поняття шкоди, провокуючи цим дедалі частіше при визначенні його (поняття) сутності звертатися до надбань цивільно-правової доктрини. Остання зазвичай інтерпретує шкоду як будь-яке знецінення особистого (немайнового) або майнового блага, що охороняються правом.

Шкода як родове поняття складається з майнової та немайнової (моральної) шкоди. Грошове вираження майнової шкоди називається збитками, які, за чинним цивільним законодавством України, поділяються на реальні збитки та упущену вигоду. Альтернативним способом відшкодування майнової шкоди у формі упущеної вигоди є стягнення з правопорушника доходів, одержаних ним у зв'язку з порушенням права [2, с. 9].

Завдання шкоди найчастіше ґрунтується на дії, а не на бездіяльності. Останнє зустрічається значно рідше (наприклад, ненадання допомоги хворому, залишення в небезпеці тощо). Водночас усі дії, якими завдана шкода, можна поділити на правомірні та неправомірні. Якщо в результаті перших шкода підлягає відшкодуванню тільки у випадках, прямо

передбачених законом (п. 4 ст. 1166 ЦК України), то неправомірні дії, що спричиняють завдання шкоди завжди є складовою деліктного зобов'язання.

Шкода може виражатися в різних формах – з урахуванням розмаїття можливих втрат, здатних виникнути в різних учасників цивільних правовідносин. Серед основних форм майнової шкоди в деліктних правовідносинах враховуються, зокрема, такі, що відрізняються в залежності від того, яке суб'єктивне право потерпілої особи і в який спосіб було порушене в результаті делікту: по-перше, знищення або пошкодження наявного майна; по-друге, збитки, пов'язані із запобіганням і усуненням несприятливих наслідків делікту (судові витрати, видатки на відновлення порушених прав та ін.); по-третє, збитки, викликані втратою або пошкодженням ділової репутації; по-четверте, втрати, в заробітку або іншому прибутку у зв'язку з втратою або зменшенням працездатності через пошкодження здоров'я; по-п'яте, втрата засобів до існування у зв'язку зі смертю годувальника; по-шосте, додаткові видатки, спрямовані на забезпечення повноцінної життєдіяльності у разі пошкодження здоров'я (на ліки, медичні послуги, санітарно-курортне лікування, сторонній догляд та ін.). Очевидно, що з наведених випадків перші два являють собою форми майнової шкоди, можливі в будь-яких суб'єктів (громадян, юридичних осіб і публічно-правових утворень), третій – у громадян та юридичних осіб, три останніх – тільки в громадян.

З урахуванням завдань, які виконує діючий ЦК України, інститут деліктної відповідальності (деліктних зобов'язань) побудовано за загальним принципом покладення обов'язку відшкодувати майнову шкоду, завдану неправомірними рішеннями, діями чи бездіяльністю особистим немайновим правам фізичної або юридичної особи, а також шкоду, завдану майну фізичної або юридичної особи, на особу, яка її завдала, якщо вона не доведе відсутність своєї вини (ч. 1 ст. 614 ЦК України). Відповідальність за шкоду, завдану деліктом іншій особі, – відповідальність за свою вину (за *culpa eligendo* або *culpa in custodiendo*). Тільки умисел і груба необережність потерпілого може бути підставою для звільнення від відповідальності або для визнання обмеженої відповідальності деліквента (завдавача шкоди, боржника).

Важлива ознака деліктних зобов'язань – відновлення того майнового стану потерпілої особи, який існував до правопорушення і завдання їй шкоди. Саме врахування цієї обставини, як констатує Т.С. Ківалова, стало одним із чинників, які зумовили розуміння значення відповідних зобов'язань у процесі створення діючого ЦК України. Незважаючи на те, що у процесі формування концепції базового кодифікованого акту ще йшлося про «зобов'язання, які виникли внаслідок правопорушень (деліктів)», за зауваженнями вченої, «поряд із тим вживається й більш гнучке формулювання «зобов'язання, які виникають внаслідок завдання шкоди», що дає підстави для припущення, що законодавець вже тоді фокусував свою

увагу не лише на питаннях завдання шкоди деліктами, а й правомірними діями» [3, с. 337].

Доцільно розділяти зобов'язання внаслідок завдання шкоди на деліктні й зобов'язання з правомірного завдання шкоди. Такий розподіл на вказані групи пояснюється особливостями підстав їх виникнення. Для деліктних зобов'язань підставою виникнення є правопорушення (делікт), тобто порушення як абсолютних суб'єктивних прав потерпілого, так і норм об'єктивного права, що забороняють подібне порушення. Якщо деліктні зобов'язання ґрунтуються на протиправності поведінки завдавача шкоди, то зобов'язання внаслідок правомірного завдання шкоди мають своєю підставою дуже вузьке коло юридичних фактів. На відміну від делікту, завдання шкоди правомірними діями дозволене законом, тобто особою, яка завдає шкоду уповноважено на вчинення таких дій, і, порушуючи чужі суб'єктивні цивільні права, вона не порушує норм цивільного права.

Отже, компенсаційна функція є основною для деліктних зобов'язань, і вона полягає у відновленні рівноваги інтересів потерпілої сторони, компенсації їй з позиції арифметичної рівності еквівалентних економічних втрат і завданої шкоди (реальні збитки та упущена вигода). Мета деліктного зобов'язання – відшкодування завданої шкоди, і цій меті підпорядковані всі інші завдання, що виконуються у процесі виникнення та реалізації відповідних правовідносин.

Список використаних джерел:

1. Гринько С.Д. Вітчизняна концепція деліктних зобов'язань. Університетські наукові записки. 2012. № 1(41). С. 287 – 294.
2. Баранова Л.М. Відшкодування збитків як спосіб захисту цивільних прав. Теорія і практика правознавства. 2011. № 1. Режим доступу до журналу : http://archive.nbu.gov.ua/ejournals/tipp/2011_1/
3. Ківалова Т.С. Поняття зобов'язань відшкодування шкоди за цивільним законодавством України. Актуальні проблеми держави і права. О., 2007. Вип. 36 . С. 336 – 341.

Наукове видання

***«Актуальні проблеми
приватного та публічного права»***

**Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції присвяченої
94-річчю з дня народження члена-кореспондента НАПрН України,
академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки
України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І.**

31 березня 2023 року

Відповідальний за випуск _____

В авторській редакції